

De Menselijke Driften

Horta – Lambeaux

Paviljoen Horta-Lambeaux

Jubelpark
B-1000 Brussel
T +32 (0)2 741 72 11
E info@mrah.be
W www.mrah.be

De geschiedenis van de Menselijke Driften is zeer beroemd. De bekende Antwerpse beeldhouwer Jef Lambeaux presenteerde in 1889 een levensgrote tekening voor een monumentaal reliëf. Deze bestond uit twee hoofdgroepen, die bovenaan worden gescheiden door de schimmig aangeduide verschijning van de Dood. Links van de Dood stelt een uitbundige en vreugdevolle groep een bacchanaal voor. Daaronder illustreren twee scènes respectievelijk de wederzijdse liefde en het moederschap. Het hoofdtafereel van het rechtergedeelte van het reliëf bestaat voornamelijk uit strijdende en worstelende naakte gespierde mannen. In het midden van dit strijdgewoel is de gekruisigde Christus afgebeeld. Men kan ook een aantal Bijbelse tafereken herkennen. Het jaar daarna gaf de Belgische Staat hem de opdracht om het in Carrara-marmer te realiseren. De gekozen locatie was het Jubelpark, toen net gebouwd en een ideale plek voor grote monumenten.

De architect Victor Horta, nog onbekend in die tijd, kreeg de opdracht om een gebouw te ontwerpen waar het meesterwerk van Lambeaux in geplaatst kon worden. De legende wil dat het reliëf van de Menselijke Driften gedurende tientallen jaren achter slot en grendel bleef vanwege het zogenaamde immorele karakter. De echte reden is eigenlijk het conflict tussen Lambeaux en Horta, twee zeer sterke persoonlijkheden. De architect creëerde een klein gebouw met een portiek. De beeldhouwer keurde het project in eerste instantie goed, maar bedacht zich later en sprak de wens uit om de zuilengalerij te vervangen door een muur. Horta gaf echter niet toe stond en het paviljoen werd gebouwd volgens zijn project. Lambeaux was hier zeer ontevreden over en vertraagde de realisatie van het marmeren reliëf in de hoop om gelijk te krijgen.

Bijgevolg kon het monument zoals Horta het had ontworpen pas negen jaar na de bestelling door de Belgische Staat worden ingewijd. Lambeaux van zijn kant gaf zijn nederlaag niet toe en liet het paviljoen onmiddellijk sluiten door middel van een houten hek. De staat van het gebouw en het reliëf verslechterden. Na zijn dood in 1908, werd uiteindelijk besloten om hem te eren en zijn droom te realiseren. Een muur werd opgetrokken

daar waar de zuilen stonden en de zuilen werden samen met het fronton naar voren verplaatst. Er was echter geen nieuwe openingsceremonie en het verwaarloosde reliëf werd niet schoongemaakt. De Menselijke Driften ging daarna in de vergetelheid met alle gevolgen van dien.

Het restauratieproject

Al sinds 2000 pleiten de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (KMG) en de Regie der Gebouwen voor het herstel van de Menselijke Driften. Sinds die tijd was het gebouw slechts af en toe open voor publiek. Eind 2013 beslists het Fonds Baillet Latour om de restauratie van het reliëf te financieren. Het verhaal van een verlaten paviljoen met daarin een zogenaamd immoreel werk dat aan herstel toe is, behoort voortaan voorgoed tot het verleden.

Opnieuw hagelwit

De diagnose van de restauratoren was dat het reliëf in goede staat was maar dat het marmer erg was vervuild. De verkleuring van de voegen tussen de blokken marmer was zeer storend, evenals de gapende openingen tussen het reliëf en de zijwanden. De werken werden uitgevoerd door specialisten van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK), begeleid door enkele bursalen (ook gefinancierd door het Fonds). Dankzij een eenvoudige en niet-agressieve scrubtechniek zijn ze erin geslaagd om het marmer weer in haar oorspronkelijke staat terug te brengen. De specifieke kenmerken van Carrara-marmer – hagelwit met kristallen en fijne aders - zijn opnieuw zichtbaar en geven het reliëf een bijzondere meerwaarde waardoor het lijkt alsof het nog maar recent werd gehouwen uit één blok Carrara-marmer van 6,30 x 11,15 m.

Openingstijden: Tijdens het seizoen van het zomeruur (aangezien er geen elektriciteit of verwarming in het paviljoen is).

> 25/10 : Woe : 14:00 - 16:00 • Zat & Zon : 14:00 - 16:45